

Regio, & unde dicta.

Situs.

Cœli temperies.

Soli fertilitas.

Urbes.

Dixi de Comitatu Tirolensi: restat nunc ut de *Marca Tarvisina* agamus. Nomen accēpit a *Tarvisio* Vrbe quæ sedem & domicilium dabat Marchionibus Langbardici nominis, qui huic tractui cum imperio præerant. *tarvisinum* appellant Cassiodorus & alii. Dicitur & *Venetia* a *Venetis* populis. Hodie vernacule *Marka trevigiana*. Quod ad Fines, scribit Leander ab Occidente *Venetiam* claudere Mincium, Benacum, & Sarcam fl. a Septentrione, Montes Taurisanos, Italiae Germaniæque discrimen, ab Oriente Timavi Ostium, partemque Hadriatici maris: ab Meridie, Ostium Athesis, Paludesque Melarianas ac Brigantinas: hos autem *Venetia Veteris* terminos esse, non *Marka Tarvisina*, quæ multo erat angustior, suamque habebat longitudinem inter Mincium Allamque fluvios: trans Allam enim Foro-Julientem Agrum adnecti; præterea *Marka Tarvisina*, quæ nunc vocatur, nonnulla continere loca Cenomanorum &c. Regio pernobilis est & lauta; Cœlum salubre, jucundum & temperatum. Campos habet amœnos, ac Frumenti ceterarumque frugum: item omnigeni Fructus ac Vini maxime fertiles. Adest Metallorum ubertas, nec Pecudum greges defunt; tantis denique & tam multis munificæ naturæ donibus adfarim ornata est & locupletata, ut inter principes Italiae Regiones optimo iure censeretur possit. Habitarunt hic olim *Euganei* quibus nomen, si Etymon ex Græcia petendum, ab genere nobili clarisque natalibus. *Euganeos* his sedibus profligarunt, ut Livius notat lib. 1. *Veneti*, a quibus tota regio *Venetia* dicta. Urbes *Tarvisina* *Marchia* sunt *Verona*, *Vicentia*, *Patavium*, *Venetia*, *Tarvisum*. De tribus prioribus *Verona*, *Vicentia*, *Patavio*, in propria quam obtinent Tabula, dicemus. *Venetia*, (vulgo *Vinegia*) multitudinis numero nominata: Vrbs, modicas complexa Insulas circiter LX, sita est in intimo Sinus Hadriatici recessu, mediis in stagnis, quæ æstu singulis senis horis irrigua: adfuso, qua Oriens est, Pelago, quod tamen, ne sua violentia vel ira sit noxium, præjectis aliis quibusdam Insulis, tanquam aggeribus cohibetur. Licet non muris, non propugnaculis, non turribus ullis sit munita, loci tamen natura est tutissima. Quamplurimis dividitur Canalibus. Vicis pene omnibus sui sunt Rivi, conjungentibus ipsos Pontibus ex lapide lignove circiter CCCCL. Inter Canales principis loci, qui vulgo *Canal grande*, longitudinis trium Milliarium, qui Urbem totā in duas quasi dirimit partes: circa medium Pontem gestans visendum. Ita commoditas passim Urbem vel pedibus percurrendi, vel cymbis, quarum numerus octo dicitur millium. Vulgus *Gondelas* vocat. Ambitus Urbis VII circiter Milliarium. Imperii magnitudine, populi frequentia, opum splendore, mercium varietate, inlustis: Ingeniis excellentibus Virisque eruditissimis beata: bonis Legibus laudabilibusque institutis ornata. Frumento, quod ex diversis Orbis partibus advehitur, Vinis multiplicis generis, inter quæ generosum illud, quod vulgo *Malvaticum* vocant, aliisque rebus humanæ vitæ necessariis, ita adfluit, ut recte *Paradisus deliciarum* appelletur. Regionibus ibi seu Parochiæ LXIV. Edificia cum publica tum privata ibidem magnifica, splendida, sumptuose ornata. Inter Tempa præciosissimum illud quod *D. Marco Evangeliste* dicatum, Auro multis locis ornatum. Et ut reliqua omittam: Intra Urbem

Arma.